

kellene helyezni, hogy ezzel minden jövő háborúnak elejét vegyék. Itt említjük, hogy a braunschweigi állami minisztérium már 1921-ben kiadott egy rendeletet, amelynek tárgya a pacifista nevelés (*Völker-versöhnungspädagogik*). Az angol kormány kezdeményezésére a népszövetség nov.-ben erélyes nk. mozgalmat indított az erkölcstelen irodalom ellen s ebben az ügyben Genfben nk. értekezletet szándékozik egybehívni.

Befejezésül a *Berliner Tageblatt* nyomán álljon itt egy idevágó érdekes és időszzerű nyilatkozat. Amikor Goethe megkapta a heidelbergi természetkutatók 1829. évi értekezletéről szóló jelentést, ezeket mondta: «Nagyon jól tudom, hogy az ilyen értekezletek a tudományra nem járnak akkora eredménnyel, mint ahogy az ember képzelné; de azért kitűnők, mert lehetővé teszik, hogy egymást megismerjük, esetleg megszeressük. Ebből azután következik, hogy egy kiváló embernek valamely új tanát el fogjuk fogadni s viszont ez is hajlandó lesz minket egy más szak irányában elismerni és előmozdítani. Mindenesetre azt látjuk, hogy valami történik és senki sem tudhatja, hogy az mire lyukad ki.»

K. F.

VEGYES.

Nemzetközi diákcseré. Újságjaink szinte nap-nap után beszámoltak erről a mozgalomról, amely az idén hatalmasan fellendült. Német, angol, francia s amerikai diákok, közép- és főiskolaiak, fordultak meg nálunk és viszont magyarok látogattak el az ő hazájukba. Ebbe a mozgalomba kapcsolódik be a cserkészek vándorlása is. Mindezeket az adatokat érdemes volna rendszeresen elkönyvelni. Időszzerű lesz tehát, ha ennek az intézménynek a multjába visszatekintünk és egyben pillantást vetünk jövőjébe. A nemzetközi diákcseré régtől fogva egyik kedvenc propagandaeszköze volt a békebarátoknak. Kongresszusaikon csaknem mindig szó esett róla. 1903-ban d'Estournelles de Constant br. tiszteletbeli elnökségével Párizsban megalakult a *Société d'Echange International des Enfants et des Jeunes gens* (Boulevard Magenta 36), amely kezdetben gyorsan fellendült. Az 1910-i panamerikai kongresszus javaslatot fogadott el a főiskolai tanárok és hallgatók csereviszonyát illetőleg s 1912-ben ott megalakult az *Association for the International interchange of Students*, amely egyelőre az Egyesült-Államok keretén belül működik. Hasonló *Office* támadt Belgiumban is. Ezen jórészt magánjellegű vállalkozásoknak véget vetett a világháború. Hogy itt egy közösen érzett szükségletéről van szó (költőiesen csaknem azt mondtuk: az emberiség jobb jövőjét megvilágító reménysugárról), azt semmi sem bizonyítja jobban, mint az a jelenség, hogy ez a mozgalom mindenféle újult erővel támadt fel, jóllehet a gyűlölség és irigység uralma még korántsem szűnt meg. Igaza van Harding elnöknek, amikor az európai diáksegítő-bizottság elnökének, Cherringtonnak, ezt írja: «Világos, hogy az ilyen egymás megismeréséből fakad a jobb nemzetközi megértés». Örvendetes az is, hogy immár állami és városi, tehát hivatalos tényezők buzgólkodnak e szellemkerücsi mentsvár körül. Az intézménybe vetett hit és szeretet, úgyszintén annak gyakorlati ismerete, megfigyelése arra bírja e sorok íróját, hogy az ügy érdekében néhány kérdést vessen fel, megannyi fontos szempontot, amelyek nem hagyhatók figyelmen kívül. Vajjon gondoltak-e arra, hogy egy ilyen nagyfontosságú ügyben nem lehet és nem szabad ötletszerűen eljárni, hanem csakis jól megfontolt, kidolgozott terv szerint, ha tartós és biztos sikert akarunk elérni? Ki és hogyan intézi a pénzügyi műveletet, az elszállásolást, étkezést, a komoly foglalkoztatást, kirándulásokat, vezetést, felügyeletet stb.?

Mit mutatunk meg a külföldieknek (budapesti specialitások!); ki gondoskodik arról, hogy a szükséges nyelvismeretekkel rendelkező jó társaságba kerüljenek, hogy kellő felvilágosítást nyerjenek az ország politikai, közgazdasági és közművelődési viszonyairól, főleg pedig a háború okozta károkról és a trianoni békeszerződés igazságtalanságairól? Ki kíséri figyelemmel a nálunk járt ifjak külföldi propagandáját? Ki meri szavát felelni a hagyományos, de túlságba vitt eszemeniszomná fajuló magyar vendéglátás fattyúhájtásai ellen? stb. Vajjon nem volna-e ész- és célszerű, ha mindezekre nézve egységes útbaigazítást nyujtana egy arra hivatott tényező? Nem kell mindjárt külön miniszteri ügyosztályra gondolni; elég arra egy rátermett ember, amilyen a mai nagy tisztviselőlétszám mellett bizonyára akad is. Egy miniszteri biztost lehetne a diákcseré élére állítani, aki a különböző iskolanemek és az érdekelt minisztériumok képviselőiből alakított bizottsággal karöltve működnék egy közösen elkészített, az Orsz. Közokt. Tanács részéről felülvizsgált és a közokt. minisztérium által jóváhagyott szervezeti szabályzat alapján. Meglehet, hogy a fenti kérdéseket, noha alig hiszem, már ezúttal kedvezően intézték el; akkor rendben vagyunk. De ha nem, akkor komoly mérlegelésre ajánljuk az illetékes tényezőknek. A fontoskodás nem kenyerünk; de arra rámutatni, ami fontos, kötelességünk. kf.

Az idegen nyelvek művelődési értékéről. Erről a még most is vitás kérdéstről rövid, de figyelemreméltó cikket közöl Dr. Eduard Engel, az ismert irodalomtörténetirő, a Chicagóban megjelenő *Die Neue Zeit* c. heti folyóiratnak f. é. aug. 19-i számában. Engel kerekén kimondja, hogy idegen nyelvek ismerete és úgynevezett magasabb műveltség között nem talál szerves összefüggést s hogy mindazok az érvek, amelyeket emellett, főleg Németországban, régóta hangoztatnak, javarészt hagyományos utánamondások. Azt, hogy miben is áll az idegen nyelvek ismeretének művelődési értéke, közérthetően még senki sem derítette ki. Leggyakrabban azzal a tétellel találkozunk, hogy anélkül nem juthatunk anyanyelvünk teljes ismeretéhez. Ezt megcáfolja a görögök és a franciák példája, mert hisz ezek a népek idegen nyelvek művelésében leghátrább állnak. Viszont a németek, mint tudományos és gyakorlati értelemben kiváltképpen filológus nemzet, a prózaírás terén nem állnak első helyen. Gyakran hivatkoznak arra is, hogy a «finomabb irodalmi kiképzés» csakis az idegen remekműveknek eredeti nyelven való megismerése útján érhető el. Ez azonban merőben lehetetlen követeléseket támaszt, mert a Szentírás mellett szóba jöhetnek Homeros, Dante, Shakespeare, Molière stb. remekei, amelyeket még a művelteknek javarésze is csak fordításokból ismer. Az idegen nyelvek ismerete egymagában tehát nem vezet magasabb műveltséghez, hanem csupán szakismerethez, ami a tudományra és tudósokra tartozik. Ezeknek a megállapításoknak tanulságait a tantervkészítőknek is meg kellene szívlelniök. Középfokú iskoláinkban az idegen nyelvek uralkodnak az egész tanterven. Így a porosz felső leányiskolák új tantervében a francia s angol nyelvre beállított órák száma a többi tantárgyakéihoz úgy aránylik, mint 1 : 2. Ha ezen «nyelvi átkot» már a német iskola is sínyli, mit szóljunk mi, akiknek még egy nyelvvél többet kell tanulnunk! kf.

Német elismerés Magyarországnak. Németországban ezidőszertint, főleg a világháború következményeinek tudatra kelt utóhatásaiként, az egészséges életre való törekvés áll homloktérben és a pedagógusokat legkomolyabban foglalkoztatja az a kérdés, hogy ebbe a fontos nemzetmentő és megővő mozgalomba miként lehetne bekapcsolni az iskolát a maga egészében. Ebben a megfontolásban a *Lehrproben und Lehrgänge* ideai utolsó száma (1922 : IV.) jöleső meglepetéssel szolgál a magyar tanügyi köröknek. Vezető helyen meggyőződésének teljes súlyával maga a szerkesztő, W. Fries, száll síkra a középiskolai tanároknak egészségügyi kiképzése érdekében M. Hartmannak a *Deutsche Warte*-ben megjelent tanulmánya kapcsán. Cikkének végén utal arra, hogy ebben a törekvésben mekkora súly illeti meg az állam támogatását s intézkedéseit, amire nézve felhívja a figyelmet arra a nagyszabású tervre, amelyet még 1918-ban Apponyi gróf dolgoztatott ki. Ennek mintegy igazolásául a folyóirat 2-ik helyen közli Kemény Ferenc tagtársunknak még akkoriban, tehát négy évvel ezelőtt beküldött cikkét *Módszeres tanmenetek* az

egészségtanból címmel, amelyben a szerző kimerítően ismerteti az említett rendelkezések főleg a középiskolákra vonatkozó részét. Egy utóiratban azután beszámol arról, hogy ez a sokat ígérő kezdeményezés, sajnos, abbamaradt, viszont azonban a Stefánia-Szövetségnek főleg amerikai segéllyel folytatott buzgó tevékenységében új biztató életre kelt.

Az amerikai egyeteméről értekezik Dr. F. Schönemann a chicagói *Die Neue Zeit* f. é. szept. 9-i számában. Tanulmányát az teszi értékesé, hogy az angol, de főleg a német egyetemekkel való összehasonlítás alapján bírálja az amerikai főiskolákat és helyezi kellő világításba fény- és árnyoldalaikat. Mint-hogy a mi főisko áinkon is sok minden megváltozott az utóbbi időkben, nem lesz tanulság híján, ha a szerző megállapításait röviden ismertetjük. Schönemann abból a helyes tételtől indul ki, hogy az egyetemek egyrészt az illető ország legmagasabb kultúrájának fokrői, másrészt kifejezői azok nemzeti sajátosságainak s ezért nem is annyira összehasonlításról, mint inkább szembeállításról lehet szó. Az amerikai egyetemek az angoloktól és a németektől azt vették át, ami országuk viszonyainak és népük igényeinek legjobban megfelelt. Eredeti alakjukban az angol college-ekre emlékeztetnek, de ezeknél nagyobb zárt egységet tüntetnek fel. Ezt óhajtkák előmozdítani az egyetemek köré telepített *hall-ok*, a német *Korporationen*-re emlékeztető *fraternity*-k pedig inkább az elkülönítés szolgálatában állnak. A *Phi Beta Kappa Society* nevű egyetemi egyesületekben a legtehetségesebb hallgatók tömörülnek, míg a *cosmopolitan club*-ök a külföldi hallgatókat egyesítik vendégszerető alapon. Végre az általános egyetemi egyesület, amelynek valamennyi hallgató tagja, a társadalmi együvértartozásról gondoskodik és előnyösen közevetit az egyetem és a gyakorlati élet között. A háború okozta súlyos gazdasági viszonyok amerikai mintára a német egyetemi hallgatókat is arra kényszerítették, hogy (üzleti vagy testi) mellékfoglalkozást folytassanak. Ez a gyakorlati élet szempontjából számos előnnyel jár, az egyetemi tanulmányokra azonban nincsen jó hatással. (Csak mellesleg jegyezzük meg, hogy ugyanezt tapasztalhatjuk nálunk is, ahol ez az ú. n. mellékfoglalkozás igen sok ifjút szinte teljesen elvon az egyetemtől s idővel főfoglalkozássá, életpályává válik.) Ami az amerikai egyetemek tudományos tevékenységét illeti, a német minta volt irányadó. Franklin Benjámín 1766-ban, amikor a pennsylvaniai egyetem alapításával foglalkozott, ellátogatott Göttingába. Az egynemű német egyetem által üzött doktorgyártás láza átsapott az Egyesült-Államokba is, ahol a *Ph. D.* mérő címmé, üzletté süllyedt. Különben a tudományos pályák itt korántsem viszik azt a szerepet, mint Európában s a gyakorlatot, a sikert mindenben jóval többre becsülik az elméletnél. Viszont a németeknek túlzott historicizmusa kelletlenül jobban megbénítja a bátor kezdeményezést. Az amerikaiak a németektől átvették az előadási rendszert és a szemináriumi gyakorlatokat. Az elméleti részeket szűkebbre szabják s mielőbb gyakorlatilag vezetnek be az illető tudományágba. Gondoskodnak nagyvonalú összefoglaló előadásokról; nemcsak tanítani, hanem művelni is igyekeznek és a felmerülő nehézségeket azzal is enyhítik, hogy tudományos művek fordításáról gondoskodnak. A német *Gründlichkeit*-ot természetesen nem érik el, de erős nemzeti liberális műveltségre törekszenek, amely a régi nyelvek és kultúrák háttérbeszorításával a természettudományok felé hajlik. A biztos jövőbe tekintő erőteljes politikai nevelés, amely egyúttal gyakorlati, a németekkel szemben előnyszámba megy. A népegségre való tekintettel a tanárok és hallgatók bizonyos korlátozásoknak vetik alá magukat: az előadások egységes szervezete, kollégiumi kényszer a hallgatók részére mindvégig stb. Ehhez járul, hogy az amerikai egyetemeken a fakultásoknak az állammal, egyházzal s alapítókkal szemben csak elenyésző befolyásuk van, ami pedig az igazi belső szabadságot lényegesen csökkenti. Európai értelemben vett gondolat- és szólásszabadság, mondja végül Schönemann, csak kevés kiválasztott amerikai egyetemen uralkodik, jöllehet itt is elmondhatni: *Den Geist dämpfet nicht!*

A neveléstudomány a magyar egyetemeken. Egyeteminknek az 1922—23. tanév első felére szóló tanrendjében a következő pedagógiai vagy pedagógiai vonatkozású előadások vannak hirdetve:

A Pázmány Péter-tudományegyetemen: A) A bölcsészettudományi karon: Dr. Fináczy Ernő ny. r. tanár: 1. Elméleti pedagógia. Hetenként 4 óra. 2. Pestalozzi pedagógiája. Hetenként 1 óra. 3. A középiskolák rendtartása. Hetenként 1 óra. (Elsősorban a tanárképző-intézet tagjai részére.) — Dr. Kornis Gyula ny. r. tanár: Bevezetés a gyermektanulmányba. (Tanárképző-intézeti előadás.) Hetenként 2 óra. — Dr. Weszely Ödön magántanár: A tanítás módszere és technikája. Hetenként 2 óra. — Dr. Méhelő Lajos ny. r. tanár: A zoológia tanításának módszere. Hetenként 2 óra. — Dr. Juba Adolf magántanár, megbízott előadó: 1. Iskolaegészségtan. I. és II. rész. (Építkezés és tanítás.) Hetenként 2 óra. 2. Testnevelés és testgyakorlás. — Tanárképző-intézeti előadások: Dr. Dékány István: A közgazdaságtan és társadalomtan elemei, tekintettel a középiskolai gyakorlatra. Hetenként 2 óra. — Dr. Waldapfel János: 1. A középiskolai tanár hivatása, különösen a módszeres oktatás feladatai. 2. A latin és görög nyelvi és irodalmi oktatás methodikája. 3. Középiskolai német olvasmányok tárgyalása. Hetenként 2—2 óra. — Dr. Wagner József: A gyorsírás története, elmélete és módszertana. Előkészítésül a tanításra képesítő vizsgálatra. Hetenként 2 óra. — B) A hittudományi karon: Megbízandó tanár: 1. Általános neveléstudomány. I. rész. 2. Tanítás- és módszertan. Hetenként 2—2 óra. — A bölcsészettudományi kar pályatétele a lélektanból: A gyermekrajzok pszichológiája. (Gyermekrajzok gyűjtése alapján.)

A Ferenc József-tudományegyetemen: Dr. Schneller István ny. r. tanár: 1. Neveléstan. Kombinált heti 3 órában. 2. Részletkérdések a neveléstudomány köréből. Heti 2 óra. 3. Pedagógiai gyakorlatok. (Tanárképző.) Heti 2 óra. — Dr. Batta István magántanár: A fizikai tudományok tanításának alapelvei. Heti 2 óra.

Az Erzsébet-tudományegyetemen: Dr. Weszely Ödön ny. r. tanár: 1. A nevelés alapelvei. Heti 3 óra. 2. A renaissance-kori nevelés története. Heti 2 óra. 3. Tanárképző-gyakorlatok az iskolai nevelés köréből. Heti 2 óra. — Dr. Zolnai Gyula ny. r. tanár: Tanárképző-gyakorlatok a magyar nyelvstudomány és nyelvtanítás köréből. Heti 2 óra. — Dr. Hodinka Antal ny. r. tanár: Történetkutató, történetírás, történettanítás. (Tanárképző-előadás.) Heti 2 óra. — Dr. Lukinich Imre ny. r. tanár: A forradalmak történetének tárgyalása középiskolákban. (Tanárképző-kollégium.) Heti 2 óra.

A Tisza István-tudományegyetemen: Dr. Mitrovics Gyula ny. r. tanár: 1. Általános neveléstudomány. Heti 3 óra. 2. A középkori nevelés története. Heti 2 óra. 3. A magyar nyelv középiskolai tanításának módszere. (Tanárképző-előadás.) Heti 2 óra. 4. Szemináriumi gyakorlatok. Heti 2 óra. — Pályatétel a pedagógiából: Az értelmi képességek megállapítására vonatkozó kísérletek.

Pedagógiai tanfolyam a Ludovika Akadémián. A magyar királyi reáliskolai nevelőintézetek igazgatói és tanulmányvezetői, tanárai, nevelői és tanárjelöltjei részére a múlt évi előkészítő tanfolyamnak (I. Magyar Pedagógia XXX. évfolyam, 175. lap.) folytatásul és betetőzésül az idén is megtartott a címben jelzett tanfolyam, még pedig előkészítő része júl. 31-től aug. 26-ig, a záró tanfolyam szept. 11-től 30-ig. A tanfolyamot pedagógiai tekintetben ezúttal is *Fináczy Ernő* vezette, akit ez évben az előkészítő tanfolyamon *Weszely Ödön* helyettesített; a hallgatók száma a két tanfolyamon együttvéve 65-re rúgott. Az előkészítő tanfolyam a következő előadásokat foglalta magában: 1. Bevezetés a filozófiába. 24 óra. Előadó Dr. Kornis Gyula egyetemi ny. r. tanár. 2. Pszichológia. 24 óra. Előadó u. az. 3. Bevezetés a pedagógiába. 24 óra. Előadó Dr. Weszely Ödön egyetemi ny. r. tanár. 4. A középiskola szervezete és rendtartása. 12 óra. Előadó u. az. 5. A legújabb magyar irodalom. 8 óra. Előadó Dr. Császár Elemér egyetemi ny. r. tanár. — A záró tanfolyam pedig az alábbi előadásokat ölelte fel: 1. Rendszeres pedagógia (methodika és didaktika tanítási gyakorlatokkal s ezek megbeszélésével). 24 óra. Előadó Dr. Weszely Ödön. 2. A filozófia története. 12 óra. Előadó Dr. Kornis Gyula. 3. A pedagógia (az újabbkori nevelés) története. 12 óra. Előadó Dr. Fináczy Ernő. 4. Társadalomtudományi és közgazdasági ismeretek. 18 óra. Előadó Dr. Heller Farkas műegyetemi ny. r.

tanár. 5. Magyarország földrajzi egysége. 6 óra. Előadó Dr. Domanovszky Sándor egyetemi ny. r. tanár. 6. A legújabb kor története. 6 óra. Előadó u. az.

A Magyar Gyógypedagógiai Társaság továbbképző tanfolyama. A gyógy-pedagógiai szakirodalom művelésére alakult Magyar Gyógypedagógiai Társaság az aszódai állami fiúnevelő-otthon családfői részére az igazságügyminiszter megbízásából négyhetes továbbképző tanfolyamot rendezett. A tanfolyamon a fiatalkori bűnözés társadalmi és gazdasági okairól és eihárításáról Dr. Rottenbiller Fülöp igazságügyi államtitkár, a társaság alelnöke tartott több előadást, majd Dr. Gangel Ödön törvényszéki bíró a fiatalkorúak bűnözésére vonatkozó törvényeket és rendeleteket ismertette és magyarázta. Az egyéni jellem kialakulása szempontjából a fontos tényezőkről: az érdeklődés, érzelem és akarat fejlődéséről, valamint neveléséről Tóth Zoltán gyógypedagógiai igazgató, a társaság titkára tartott előadásokat. Az érzelem, akarat és erkölcsök pathológiáját, az egyes szellemi képességek, valamint az érzelem, akarat és az erkölcsi ítélet vizsgálati módszereit Dr. Szondi Lipót ideg orvos adta elő, a fiatalkorú bűnözők intellektusáról, testi ügyességéről és életpályára való alkalmasságáról, valamint a bűnözők típusairól pedig Dr. Focher László ideg orvos tartott előadásokat. Az intelligencia vizsgálati módszereit Éltes Máttyás gyógypedagógiai igazgató, a szellemi és erkölcsi fogyatékoságnak az elfajulási jelekkel való összefüggését pedig több előadás keretében Schnell János gyógypedagógiai tanár ismertette. Szentgyörgyi Gusztáv siketnémaintézeti tanár a siketnémák erkölcsi világáról és oktatásáról beszélt. T. Z.

A gazdasági szaktanítóképzés reformja. A Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesületének Budapestén, 1922 máj. 24-én tartott rendes évi közgyűlésén *Király Ferenc* a gazdasági szaktanítóképzés reformjáról mondott előadói beszédekben rámutatott arra, hogy a gazdasági szaktudásnak nemzetünk mostani szerencsétlen állapotában fokozott fontossága van, ezért határozati javaslatában kívánja a gazdasági szaktanítóképzésnek mélyítését, főiskolai alakra való helyezését, a gazdasági pedagógusok képzésének egységesítését, a gazdasági akadémiának az elemi iskolai, tanítói oklevél előtt való megnyitását és a gazdasági pedagógusok szakosztályának megszervezését, a komáromi és kecskeméti gazdasági szaktanítóképző-intézetnek tanáraival együtt e szakosztályba való beolvasztását, továbbá vagy valamelyik gazdasági akadémiának gazdasági tanárképző főiskolává való átszervezését és azon a gazdasági pedagógusok egységes képzésének elrendelését vagy a pápai áll. elemi iskolai tanítóképző-intézet és földművesiskola egyesítését és egységes gazdasági tanárképző főiskolává nyilvánítását. A közgyűlés egyhangúlag elfogadta e határozati javaslatot és megbízta az elnökséget, hogy a két illetékes minisztériumhoz ilyen értelemben felterjesztést intézzen.

Országos Népfőiskolai Széchenyi-Szövetség. A *Szegedi Népfőiskolai Széchenyi-Szövetség* október 29-én tartotta meg ez évi rendes közgyűlését, melyen a már fennálló és alakulóban levő Népfőiskolai Széchenyi-Szövetségek, továbbá a működő népfőiskolák (népfőiskolai tanfolyamok) kiküldötteik útján megalakították az Országos Népfőiskolai Széchenyi-Szövetséget, olyképen, hogy az egyes népfőiskolákkal (népfőiskolai tanfolyamokkal) kapcsolatos Népfőiskolai Széchenyi-Szövetségek külön-külön alapszabályok szerint alakulnak meg, működésük egyöntetűségének biztosítására pedig az Országos Népfőiskolai Széchenyi-Szövetségben tömörülnek.

Falusi népakadémiák szervezése. A XIV. országos katolikus nagygyűlésen jelen volt lelkészek és tanítók okt. 11-én megbeszélést tartottak a falusi népakadémiák szervezéséről. *Szentiványi Károly* rátóti prépost ismertette a hasonló hazai mozgalmak történetét és fejtegette a népakadémiák felállításának szükségességét, rámutatván arra, hogy ezt az intézményt a falusi népiskolával kapcsolatban kell megszervezni. Az értekezlet több hozzászólás után elhatározta, hogy az előadó kifejtette irányelveit megkezdi a falusi népakadémiák szervezésének előkészítő munkálatait.

Évfordulót ünnepelő intézetek. Az ország területével együtt megcsonkított magyar közművelődés jelenkori szomorú történetének krónikása ismét felje-

gyezhet két, részben vigasztaló emlékünnepet. Június 29-én a Kolozsvárról elmenekült Ferenc József-tudományegyetem ünnepelte ötvenéves fennállásának jubileumát mostani otthonában, Szegeden s ez alkalommal megalakult az egyetem barátainak egyesülete azzal a céllal, hogy közreműködjék a magyar tudományos élet fejlesztésében s általában a magyar közművelődés előmozdításában; október 8-án és 9-én pedig a tőlünk elszakított Bethlen-kollégium ülte meg Nagyenyeden szép ünnepségek keretében alapításának háromszázados évfordulóját, mely egész Erdély magyarságának alkalmul szolgált az ünneplésre.

Új folyóirat. A jobb magyar jövő szellemi előkészítése végett alakult *Magyar Irodalmi Társaság* új szépirodalmi és tudományos folyóiratot indít meg *Napkelet* címmel, olyan folyóiratot, amely nemcsak nyelvében, hanem lelkében is magyar. Ez az új folyóirat ki akarja szorítani az irodalmunkban elhatalmasodott idegen szellemet és egy táborba szeretné tömöríteni a nemzeti gondolattól áthatott fiatal magyar írónemzedék tagjait. Közölni fogja a legkiválóbb magyar regényeket és minden évben egy-egy világhírű külföldi regénynek a fordítását. Mindegyik száma közöl továbbá egy-egy kisebb tanulmányt és állandó rovata lesz benne a színháznak, zenének, a képzőművészeteknek, valamint napjaink hazai és külföldi irodalmi eseményeinek. A *Napkeletnek Tormay Cecil* a szerkesztője, dolgozó társai sorában pedig *Herczeg Ferenc, Vargha Gyula, Pauler Ákos, Hekler Antal, Horváth János, Szeffű Gyula* és a magyar szellemi életnek még sok más kiválósága szerepel. Évenként tízszer fog megjelenni, 6—6 ívnyi terjedelemben. Az előfizetés egy fél-évre 600 K, egy negyedévre 300 K (egyes szám 120 K). Köztisztviselők 25 % engedményt kapnak az előfizetésből. A szerkesztőségnek és kiadóhivatalnak ideiglenes helyisége: Budapest, VIII., Mária-u. 7.

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó ülés 1922 október 24-én.

Pintér Jenő elnöklete alatt jelen voltak: Ácsay Ferenc, Ágh Géza, Banes Ida, Bárány Mária, Benisch Artúr, Bernolák Kálmán, Blazsek Augusztá, Bódiss Béla, Bodor József, Boromiszané, B. Czápary Ignác, Chéreau Emília, Egedy István, Eltes Mátyás jegyző, Érczhegyi Stefánia, Ernyei Gizella, Erődi Kálmán, Faludi Jenőné, Felkel Mária, Forgács János, Frank Antal, Frommer Mária, Farkasfalvy Sarolta, Görög Mária, Gresz Ödön, Gyertyánffy Ernő, Gyulai Ágost, Haas Olga, Hajós Mihály, Hanvai Ilona, Havas István, Hell Andor, Hittig Ignác, Hittich Ödön, Hollós Mária, Héber Bernát, Imre Sándor, Juba Adolf, Kardos Ilona, Kardos Margit, Károlyi János, Katona Józsa, Kerényi Károlyné, Keresztes Irén, Kerezsy György, Klimes Margit, Kopp Lajos, Kováts Gyula, Laczkovich Ilona, Laurentzy Vilmos, László Lujza, Lersch Ernő, Liber Endréné, Lóky Béla, özv. Madzsar Béláné, Moldován Adél, Mosdóssy Imre, Nagy J. Béla, Nagy Pál, Nagy Sarolta, Neisser Irén, Neisser Mária, Németh Ilona, Oberle Károly, Oswald Erzsébet, Pap Péterné, Pauer Mária, Péterffy Júlia, Petschner Irma, Quint József, Quint Józsefné, Rácz Ferenc, Rátz László, Relkovié Neda, Rosenberg Augusztá, Schulz Irén, Schultheisz Vincéné, Schwetschni Georgina, Schmidt Mártonné, Sebestyén László, Sebestyén Stetina Ilona, Senyi Valéria, Sevcsik Ilona, Sipótz Pál, Szentgyörgyiné Viszota Irma, Szőke Mihály, Sztankó Béla, Sztankó Katinka, Sztankovits Edit, Takáts György, Tichy Margit, Ungár Kató, Vajda Jolán, Weszely Ödön, Vid Viktorné, Zsengeri Samu és még számos vendég.

I. *Pintér Jenő*, a Társaság alelnöke, *A történelmi érzék és az iskolák* címmel tartotta meg elnöki megnyitóját. Rámutatott arra, hogy hivatalba lépésének kezdete óta állandóan élénk gondot fordít arra, hogy a